

Vážené kolegyně a kolegové,

překonávat překážky i sebe sama, stanout na vrcholu, nejvýš, vidět pod sebou štíty zahalené v oblacích, nad hlavou jen nekonečná obloha... Který kluk si sám sebe tak aspoň jednou nepředstavil? Dobýt vrcholu je přáním všech chlapců, jen u některých přetrvá do věku mužů. Nevím, zda takto sní i děvčata, ženy ovšem vrcholu dosáhnou, pokud si to skutečně přejí. Být nejvýš, být první, zdolat nejvyšší vrchol, aspoň jednou v životě, je zřejmě univerzální lidské přání.

Honza nám promítá film o treku kolem nepálské osmitisícovky Dhaulagiri. Natočen byl v roce 2014, turisté šli po stopách československé expedice, která zdolala západní stěnu Dhaulagiri (8 167 m) v roce 1984. Současné záběry se střídaly se snímky pořízenými před třiceti lety. Některé vesnice se skoro nezměnily, jinde byl pokrok patrný. Největší kontrast představovali lidé – turisté různého věku nyní, zarostlí mladíci a dvě mladé ženy tehdy. Honza nebyl na treku, byl tam v roce 84. Horolezec a projektant byl angažován, aby dopravil kamion Liaz s vybavením výpravy do Nepálu. Jel tam měsíc, pak lezl s výpravou až do výšky šesti tisíc, výše pak jen ti, kteří byli vybráni pro zdolání vrcholu. Snímky z vrcholu jsou nádherné. V té době bylo extrémní horolezectví kolektivním sportem, vrcholu dosáhli dva, na úspěchu se jich podílelo dvacet. I dnes, po tolika letech, cítím z Honzova střízlivého projevu hrdost. Po nich slezli horu západní stěnou za třicet let jiní jenom třikrát, trasa je příliš obtížná. Při návratu se zabil Honza Šimon. Dhaulagiri si vybrala svoji daň. Skutečně? Od dobytí západní stěny Dhaulagiri se z dvaceti členů výpravy zabilo sedm. Včetně lékaře výpravy. Poslední, žena, se nevrátila z vrcholu Gasherbrumu před rokem. Téměř čtyřicetiprocentní mortalita, kolik nemocí je tak zhoubných? Večer po promítání jdu za Honzou, prosím, vysvětli mi to. Euforie, říká, riziko znáš, ale prostě musíš. Výš a ještě výš.

Jsem lékař a naší maximou je udělat vše, co je v našich silách, abychom zabránili zmrazení, smrti. Nemám rád adrenalinové sporty, jsem proti boxu, který vede k demenci, proti hazardování se životem a zdravím. Víím, že extrémní riziko doprovází euforie. Dříve, než se válka stala odosobněnou, třeba při útoku kavalerie, hnala vojáky euforie, nadšení, možná, že je tomu tak v přímém střetu v boji i dnes. Je snad hazardování se životem součástí naší genetické výbavy? Vlastnost, užitečná v boji, kterou v době míru někteří realizují ve sportu? Společnost riziko akceptuje. Jako lékař musím říci – ne, není to akceptovatelné. Nemáme riskovat život a zdraví, nemáme po sobě zanechávat rodinu, děti – máme být zodpovědní. To řeknu každému, kdo bude ochoten naslouchat. V hloubi duše ale víím, že někteří musí překonat překážky i sebe sama a stanout na vrcholu... bez ohledu na riziko.

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc. – předseda redakční rady

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc., FCMA, FANA

1. neurologická klinika LF MU a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

